

нари, копанари, вретенари, гребенари, джезбари, мечкари, маймунари и други различни професии. Във всички случаи тия цигани се движат с един-два товарни добитъка – коне, мулета, магарета, понякога с волска кола или каруца, а всякога чардата води със себе си няколко кокошки, прасета и други дребни или едри домашни животни. Така от село на село, от окръг в окръг тия чергари обикалят България, необезпокоявани от никого“ (ТДА София, ф.170-к, оп.1, а.е.1, л.14).

Всяка група има предводител и това е възрастен мъж, който умее да се оправя ("по-ачигъоз"), с опит и авторитет, уважаван и почитан от всички. Мечкарите предпочитат да е грамотен, да познава маршрутите и го наричат онбаши или чорбаджи. При копанарите е драгоман, онбаши, при тракийските калайджии – сайбия, при чилингириите/ бургуджиите – черибашия, при кардарашите – кмет. Признатият лидер водач на групата определя пътищата на придвижване, мястото и времето за престой. Регулира отношенията в нея и решава възникнали спорове. Уведомява и се договаря с местните власти за пребиваването на циганите в района им. Установява подходящи връзки с търговци. Всички са длъжни да зачитат мнението му.

При групите на кардарашите най-често главатар е бащата на семейството. „Възможни са и случаи чергарската група да бъде предвождана от майката на семейството при условие, че е способна и достатъчно възрастна за това. Най-често до това се прибегва в случай на овдовяването ѝ. Всички въпроси, свързани с разширеното семейство, моралните норми, брачността, вътрешните взаимоотношения в рамките на отделния род, се решават от бабата“. Рударите смятат, че е не-